

มนุษย์เงินเดือน : “ อีสรภาพ ”

หรือ “ กรงขัง ” ในความพอเพียง

ทุกวันนี้ ภาพที่คุ้นชินในสายตายามปลายเดือน ก็คือ ขบวนแถวยาวเหยียดของชายหญิงที่รอกดเงินอยู่หน้าตู้เอ.ที.เอ็ม. เงินเดือนในแต่ละเดือนกำลังจะออกมาเพื่อต่อลมหายใจต่อไปอีกหนึ่งเดือน หลายคนพอเงินออกมาก็ต้องใช้จ่ายจนเกือบหมด และหลังจากรับเงินเพียงไม่กี่วัน ชีวิตระหว่างเดือนก็เพียงรอว่าเมื่อไหร่จะถึงสิ้นเดือนต่อไป

สังคมไทยภายใต้คำขวัญ “งานคือเงิน เงินคืองาน บันดาลสุข” ทำให้ผู้คนจำนวนมากต้องตะเกียกตะกายได้เด้าบันไดทางสังคม เพื่อหาเลี้ยงชีพของตัวเองและครอบครัว ซึ่งหลักประกันของชีวิตเพียงสิ่งเดียวที่สังคมพร่ำสอนคือการมีเงินให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถหาได้

แต่จริงหรือที่ยิ่งเสพ ยิ่งสะสม เราจะยิ่งสุข?...

ชีวิตาสด : ความไฟฟ้าอันงดงามของดอกไม้

วันนี้เป็นวันสุดท้ายของหญิงสาวคนหนึ่งในที่ทำงานแห่งเดิม รุ่งขึ้นเธอจะย้ายไปทำงานในที่ทำงานแห่งใหม่ ชีวิตของเธอเติบโตที่เมืองเหนือของประเทศ แต่หลังเรียนจบ เธอตัดสินใจที่จะเข้ามาหางานทำในกรุงเทพฯ เมืองที่ใครหลายคนเชื่อว่าเป็นแหล่งรวมศูนย์ของทุกสิ่งทุกอย่าง ทั้งเงินตรา อาชีพ และความมั่นคงในชีวิต

จากวันนั้นถึงวันนี้ ผ่านมาแล้ว ๑ ปีเต็ม เธอเริ่มเรียนรู้อะไรหลายอย่างจากชีวิตเมืองทั้งการแก่งแย่งแข่งขันต่างคนต่างอยู่ เน้นด้านวัตถุ มีความหวาดระแวงคนอื่นสูง และมองคนอื่นในแง่ลบ เธอถามตัวเองหลายครั้งว่า “ทำไมชีวิตเมืองถึงโหดร้ายนัก?”

รัตนารณ์ อนุใจ หญิงสาววัย ๒๕ ปี นิติกรประจำสำนักงานแห่งหนึ่งใจกลางกรุงเทพฯ บอกเล่าเรื่องราวชีวิตของคนกินเงินเดือนในเมืองหลวงว่า “ทุกวันนี้เงินเดือนแต่ละเดือน พอกินพอใช้ ทำงานมา ๑ ปี แต่ไม่มีเงินเก็บ เดือนชนเดือนตลอด คือพอดีที่จะเลี้ยงดูตัวเอง แต่ไม่มีเงินส่งให้ที่บ้านที่เชียงใหม่”

เงินเดือนประมาณ ๑๐,๐๐๐ บาท สำหรับชีวิตในกรุงเทพฯ เธอมีค่าใช้จ่าย ทั้งค่าหอพัก ค่าเดินทาง ค่าอาหาร

ค่าโทรศัพท์ และค่าหนังสือ อาจมีบางครั้งก็ไปเที่ยวเฮฮา กับเพื่อนๆ บ้าง แต่เธอบอกว่าจะตั้งแต่ทำงานมา ยังไม่มีที่เงินเดือนไม่พอใช้ เพราะจะจัดการแบ่งเก็บไว้ หากเดือนไหนเงินขาดไปบ้าง ก็ยืมเพื่อนๆ ที่ทำงาน และใช้คืนตอนสิ้นเดือน

“ตอนที่ยังไม่ได้ทำงาน มีนิสัยใช้เงินเปลือง เพราะเราไม่ใช่คนที่หาเงินเอง เป็นพ่อแม่ที่หาเงินให้เราใช้ เราก็ไม่รู้คุณค่าของเงิน แต่พอเรามาทำงาน เรามีความรู้สึกรู้ว่าเงินมันหายากนะ เราจึงต้องใช้เท่าที่จำเป็น ต้องมีการจำกัดใช้ด้วย และจะมีสมุดเอาไว้จดทั้งรายรับรายจ่าย ซึ่งจะทำให้เรารู้ว่าเราใช้จ่ายอะไรไปบ้าง”

ชีวิตคนในองค์กรธุรกิจขนาดใหญ่ เปรียบไปก็เหมือนฟันเฟืองตัวเล็กๆ ที่ทำให้ระบบจักรกลขนาดใหญ่สามารถขับเคลื่อนไปข้างหน้าได้ แต่ชีวิตคนย่อมแตกต่างจากเครื่องจักร เพราะมนุษย์เราทุกคนย่อมมีความใฝ่ฝัน และมีความหวังในชีวิต

“เคยถามตัวเองหลายครั้งว่า เราทำงานเพื่ออะไร ทำงานเพื่อเงินอย่างเดียวหรือเปล่า? คำตอบคือเราคงไม่ได้อยากอยู่กรุงเทพฯ นานนัก อาจจะ ๔ - ๕ ปี อยากรกลับบ้าน

บ้าน อยากรับเป็นครูสอนเด็ก
 ชาวเขา เพราะเคยเป็นพี่เลี้ยง
 สอนเด็กชาวเขา และทำให้รู้ว่า
 เรามีความสุขที่ได้ให้ความรู้
 กับเด็ก ๆ พอเด็ก ๆ เริ่มอ่านออก
 เขียนได้ เราก็มีความสุขและ
 ดีใจที่ได้เห็นพวกเขาเติบโตไป
 ในทิศทางที่ควรจะเป็น ความ
 สุขตรงนี้มีคุณค่ามากกว่าที่เราจะทำงานหาเงินในบริษัท
 ไม่ว่าเงินเดือนจะมากเท่าใด หรืออยู่ในวงจรของการแข่งขัน
 ต้องไต่เต้าขึ้นไปสู่ความสำเร็จในหน้าที่การงาน”

เธอบอกว่าชีวิตทุกวันนี้ได้รับกำลังใจจากครอบครัว
 ทั้งพ่อแม่อีกมีไคดาหวังในเรื่องยศหรือตำแหน่งทางสังคม
 แต่อยากให้ลูกสาวของตนมีจุดหมายในชีวิต ช่วงวัยนี้ เธอ
 จึงพยายามเก็บเกี่ยวประสบการณ์ในด้านต่างๆ ทั้งความรู้
 ในแง่กฎหมาย การใช้ภาษา เพื่อว่าในวันข้างหน้า เมื่อ
 เธอเป็นครูสมที่ตั้งหวัง จะสามารถนำความรู้ที่มีถ่ายทอด
 ให้กับเด็ก ๆ ได้ ซึ่งในวัยขณะนี้ เธอยอมรับว่า ยังมองโลก
 ไม่กว้างพอ อยากหาประสบการณ์หลายๆ ด้าน เพื่อที่จะ
 สัมผัสประสบการณ์ของตัวเอง

เธอเป็นคนหนึ่งในจำนวนน้อยคนในเมืองหลวง ที่
 ห้องพักไม่มีโทรทัศน์ ซึ่งหาได้น้อยมากในคนรุ่นใหม่ที่ไม่
 เสพสื่อรูปแบบนี้ หลายคนสงสัยว่าอยู่ได้อย่างไร ไม่มีทีวีดู
 เธอบอกว่า “จริงๆ เราอยู่ได้โดยไม่มีโทรทัศน์ เพราะใช้
 เวลาส่วนใหญ่ในการอ่านหนังสือ อ่านข่าว ผลกระทบจาก
 โฆษณาอะไรต่างๆ จึงไม่มีผลมากนัก เพราะไม่ค่อยตาม
 แฟชั่นอยู่แล้ว”

“ทุกวันนี้ก็พอใจกับชีวิตของตัวเองในระดับหนึ่ง คือ
 ไม่ได้เป็นภาระให้กับที่บ้านและครอบครัว ยืนอยู่บน
 ลำแข้งตัวเอง ไม่ได้สร้างปัญหาให้ใคร ไม่มองคนอื่นในแง่
 ร้าย และไม่ตัดสินคนง่ายนัก” เธอบอกสั้นๆ แต่ชัดเจนใน
 ความรู้สึก

เธอรูสึกว่า แนวพระราชดำริของในหลวง เรื่อง
 เศรษฐกิจพอเพียง “สามารถนำมาสอนใจและใช้กับชีวิต
 ประจำวันได้ คือไม่ควรใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ไม่ซื้อวัตถุมากนัก
 อาจจะมีซื้อหนังสือมากหน่อย เพราะชอบอ่านหนังสือ แต่
 ถ้าเป็นเครื่องสำอางก็ไม่ค่อยซื้อมากนัก แต่ไม่ใช่ไม่แต่งเลย
 เพราะยังใส่ใจผู้หญิงที่รักสวยรักงาม แต่ไม่ใช่ใจเกินเลย”

นิยามความสุขของทุกคนย่อมแตกต่างกัน และ
 สำหรับเธอ “ความสุข มิใช่เรื่องเงินทองหรือวัตถุภายนอก
 แต่ความสุขต้องมาจากภายในตัวเราเองมากกว่า อย่าง
 บางคนมีบ้าน มีรถ มีโทรศัพท์มือถือ มีทุกสิ่งทุกอย่าง ซึ่ง

**ความสุข มิใช่เรื่องเงินทองหรือวัตถุภายนอก
 แต่ความสุขต้องมาจากภายในตัวเราเองมากกว่า
 อย่างบางคนมีบ้าน มีรถ
 มีโทรศัพท์มือถือ มีทุกสิ่งทุกอย่าง
 ซึ่งตรงนี้เป็นแค่ความสุขที่ภายนอก แคผิวเผิน
 มิใช่เป็นความสุขในระยะยาว
 ความสุขจริงๆ น่าจะอยู่ที่เราได้เป็นผู้ให้ด้วย**

รัตนภรณ์ อุ๋นใจ : นิตกร

ตรงนี้เป็นแค่ความสุขที่ภายนอก แคผิวเผิน มิใช่เป็น
 ความสุขในระยะยาว ความสุขจริงๆ น่าจะอยู่ที่เราได้เป็น
 ผู้ให้ด้วย อย่างเช่น อยากรับกลับไปบ้านสอนหนังสือเด็ก
 ชาวเขา คือความสุขตรงนี้เป็นความสุขที่ไม่ได้เน้นในการ
 ตอบแทนคืนกลับมา แต่เราอยากให้เป็นโดยไม่หวังผลตอบแทน
 เราก็มีความสุขในชีวิต”

ผู้คนในปัจจุบัน ถูกสอนให้แข่งกันรวย แข่งกันสะสม
 เพื่อความสุขสบายในชีวิตของตัวเอง แต่ตัวอย่างจากอีก
 หนึ่งชีวิต คือ คุณครูวรรณี ประทีป วัย ๔๓ ปี ผู้ประสาน
 งานของศูนย์ธารชีวิต พัทยา ดูจะแตกต่างจากคนส่วนใหญ่
 เพราะผู้หญิงคนนี้อุทิศตน เสียสละ และความสุขของชีวิต
 คือการได้ช่วยเหลือเด็กที่ด้อยโอกาส

คุณครูวรรณีทำงานอุทิศตนช่วยเหลือเด็กด้อย
 โอกาสมายาวนานเกือบ ๑๔ ปี โดยครองตัวเป็นโสดจน
 กระทั่งปัจจุบัน เธอบอกเล่าว่าเงินเดือนแต่ละเดือนที่ได้รับ
 ประมาณ ๑๓,๐๐๐ บาท ซึ่งเงินจำนวนนี้จะถูกนำมาใช้
 จ่ายด้วยความรู้คุณค่า

“แม้ตอนนี้จะมีภาระต้องผ่อนบ้าน ผ่อนรถ แต่ก็ยังมี
 เหลือเก็บทุกเดือน ไม่เคยมีเดือนไหนที่ไม่พอใช้ เงิน
 เดือนออกมา ก็จะจัดสรรไว้ใช้ ในส่วนที่เราต้องรับผิดชอบ
 เช่น เรื่องครอบครัวก็จะส่งไปให้ทุกเดือน และที่ทำงานมี
 อาหารให้ทานอยู่แล้วก็ไม่จำเป็นต้องไปซื้ออาหารทานที่อื่น
 ก็ประหยัดได้อีกส่วนหนึ่ง โดยส่วนตัวจะไม่ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย
 และจะมีสมุดรายรับรายจ่ายอยู่แล้ว คือต้องมองตัวเองด้วย
 ซึ่งเราทำงานลักษณะนี้ ก็ไม่ยากได้อะไรมากมาย เรา
 ต้องบังคับตัวเอง หลายครั้งเราอาจจะลืมนิดในการใช้เงินบ้าง
 แต่ก็ต้องใช้สติ”

คุณครูวรรณีบอกว่า เธอพอใจแล้วกับชีวิตในทุกวันนี้
 “การทำงานทุกวันนี้ ก็ไม่ได้หวังว่าจะต้องร่ำรวยเหมือน
 คนอื่น แต่เราทำงานเลี้ยงตัวเองได้ และมีโอกาสได้ช่วย
 เหลือเด็กด้อยโอกาสด้วย สิ่งนี้เป็นเหมือนคุณค่าในชีวิต

ความสุขของเราขึ้นอยู่กับความสุขทางด้านจิตใจ เป็นสำคัญ ทุกวันนี้มีความสุขที่ได้ช่วยเหลือเด็ก เรายังมีความรักเพื่อนมนุษย์ และพอเรามีความรัก เราก็มีความสุข เด็กสอนเราหลายอย่าง เด็กหลายคนต้องนอนกลางดินกินกลางทราย ลำบากกว่าพวกเรามากมายหลายร้อยเท่า พวกเขาไม่มีความมั่นคงเหมือนเราอีกหลายคน และพวกเขาซื่อสัตย์ทำงานหาเลี้ยงพ่อแม่ เด็ก ๆ สอนเราได้มากมาย

ครูวรรณี ประทีป : ผู้ประสานงานศูนย์ธารชีวิต พัทยา

เราไม่มองคนที่สูงกว่า แต่เรามองคนที่มีความทุกข์มากกว่าเรา เด็กมากมายทุกข์ยากเดือดร้อน ลำบากมากกว่าเรา เรายังสบายมากกว่าพวกเขา เรายังมีโอกาสที่ดีกว่าพวกเขา เยอะแยะ”

สำหรับคุณครูวรรณี เงินมีความหมายน้อยกว่าการช่วยเหลือเด็ก “เราไม่ได้ทำงานเพื่อเงินอย่างเดียว เราต้องการเห็นเด็กมีชีวิตที่ดีขึ้น ได้รับการศึกษา ขณะเดียวกันเราก็ได้เรียนรู้ว่าชีวิตคืออะไร เพราะเด็ก ๆ ก็สอนเราให้รู้จักชีวิตด้วย”

คำนิยามของสังคมปัจจุบัน มีผลกระทบต่อตัวเรามากน้อยแตกต่างกัน สำหรับครูวรรณี “ในด้านความรู้สึก เราก็มีความรู้สึกอยากได้ อยากมี เหมือนคนอื่น แต่จะเตือนสติตัวเองตลอด ว่าจะซื้ออะไร มันจำเป็นจริงๆ สำหรับเรา หรือเปล่า? หรือซื้อมาเดี๋ยวก็เบื่อ”

หากถามคุณครูวรรณีถึงปัญหาในชีวิต เธอบอกว่า ไม่มีปัญหาหนัก แต่เป็นห่วงเกี่ยวกับความรุนแรงในเด็กและเยาวชนที่มีเพิ่มมากขึ้น “ตอนนี้ปัญหาด้านเด็ก รุนแรงขึ้น ไม่ใช่เฉพาะในพัทยา แต่เป็นทั่วประเทศ สมัยก่อนเด็กเป็นผู้ถูกระทำ แต่ปัจจุบันเด็กกลายเป็น อาชญากรที่ทำร้ายคนอื่นและทำร้ายกันเองด้วย มี อาชญากรเด็กเพิ่มขึ้น และเมื่อก่อนปัญหาความยากจน เป็นปัญหาถาวร แต่ปัจจุบันปัญหาการหย่าร้างเพิ่มมากขึ้น และสิ่งนี้ก็ส่งผลต่อเด็ก รวมทั้งปัญหาเรื่องวัตถุนิยมที่มีเพิ่มขึ้น ทำให้เด็กจำนวนมากถูกปลูกฝัง เด็กเลียนแบบจากสื่อ และสิ่งแวดล้อมรอบตัวเขา”

คุณครูวรรณีวางอนาคตไว้ว่า อยากช่วยเหลือเด็ก ๆ อย่างนี้ต่อไปจนวันสุดท้ายของชีวิต “อยากช่วยเหลือเด็ก ๆ จนกระทั่งเราไม่สามารถจะทำได้ งานของเราอาจจะจบลงหลายเหตุ แต่เราก็ต้องทำต่อไป เด็กดกขาว เด็กติดยา

เด็กเร่ร่อน สังคมภายนอก มองเด็กพวกนี้ด้วยความหวาดระแวง ไม้ไว้ใจ แต่เมื่อเรานำความรักไปให้ เราเป็นครูของเขา พวกเขาไม่เคยทำร้ายเรา แต่เมื่อสังคมไม่รักเขา เขาก็อาจจะทำร้ายสังคมก็ได้”

สำหรับการแข่งขันกันในสายงานเดียวกัน ครูวรรณี บอกว่า “เราทำงานช่วยเหลือเด็กด้วยใจบริสุทธิ์ งานของเราคือการสร้างเครือข่ายในการช่วยเหลือเด็ก ไม่มีการแข่งขันหรือขัดแย้งกัน ไม่มีการหวังที่จะเอาชื่อเสียง มีแต่จะช่วยเหลือกัน ตอนนั้นปัญหามันเยอะมาก เราต้องสร้างเครือข่ายมากกว่าจะแข่งขันกัน”

คุณครูวรรณีพยายามเดินตามแนวพระราชดำริของในหลวง โดยใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย ใช้ทุกอย่างให้คุ้มค่า “ทุกวันนี้ที่บ้านก็ปลูกพืชผักสวนครัว เราก็เก็บกิน โดยไม่ต้องไปซื้อ และมันก็มีประโยชน์ ไม่มีสารพิษ เรารู้จักประมาณตนเองในการกินการอยู่”

หากถามถึงนิยามความสุขของคุณครูวรรณี “ความสุขของเราขึ้นอยู่กับความสุขทางด้านจิตใจเป็นสำคัญ ทุกวันนี้มีความสุขที่ได้ช่วยเหลือเด็ก เรายังมีความรักเพื่อนมนุษย์ และพอเรามีความรัก เราก็มีความสุข เด็กสอนเราหลายอย่าง เด็กหลายคนต้องนอนกลางดินกินกลางทราย ลำบากกว่าพวกเรามากมายหลายร้อยเท่า พวกเขาไม่มีความมั่นคงเหมือนเราอีกหลายคน และพวกเขาซื่อสัตย์ทำงานหาเลี้ยงพ่อแม่ เด็ก ๆ สอนเราได้มากมาย”

ชีวิตครอบครัว : การแบ่งความรัก

แต่ละชีวิตที่โลดแล่นอยู่ในโลกใบนี้ ต่างมีภาระและหน้าที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะผู้ชายในฐานะที่เป็นหัวหน้าครอบครัว ต้องเสียสละและทุ่มเทให้กับลูก ๆ เสียสละให้เขาได้เรียนเท่าที่ความสามารถจะมีให้ แม้จะต้องดิ้นรน ขวนขวายทำงานหาเงินอย่างเหน็ดเหนื่อย ก็เพียงหวังไว้ว่าสักวันหนึ่ง ลูก ๆ จะสุขสบายโดยไม่เหนื่อยหาใครในสังคม สมบัติ มานะมีมุต ชายมุสลิมวัย ๔๐ ปี พนักงานทั่วไปของบริษัทแห่งหนึ่งในย่านธุรกิจของเมืองหลวง เขามีลูก ๓ คน ซึ่งลูกสาวคนโตวัย ๑๕ ปี กำลังเรียนอยู่ ม.๓ ลูกชายคนรอง วัย ๘ ขวบ เรียนอยู่ ป.๓ ส่วนคนเล็กวัย ๘ เดือน ก็กำลังกินและกำลังเติบโตขึ้นมาเช่นเดียวกัน

เงินเดือนที่ได้มาประมาณหมื่นกว่าบาท พอเงินออกมาก็ต้องนำไปใช้จ่ายในครอบครัว ทั้งค่าน้ำ ค่าไฟ

ค่านมลูก ค่าเทอม และ
 ลิงของเครื่องใช้ต่างๆ ยิ่งเป็น
 หัวหน้าครอบครัวที่ต้อง
 ทำงานคนเดียว ทำให้เงิน
 เดือนที่ได้รับมาไม่มีเหลือเก็บ
 “ตอนนี้ลูกชายคนเล็กเพิ่งเกิด
 ค่าใช้จ่ายก็เพิ่มขึ้น ผิดเคือง
 และลำบากบ้างในด้านค่าใช้จ่าย
 เดือนชนเดือน บางเดือนอาจจะไม่มีพอบ้าง ก็
 ต้องหางานพิเศษในช่วงหลังเลิกงาน เพื่อที่จะนำเงินที่ได้
 ไปใช้จ่ายในครอบครัว”

“ในส่วนของเรา ตอนเช้าจะกินข้าวมาจากบ้าน เที่ยง
 บางวันถ้าหิวก็กิน ถ้าไม่หิวก็ไม่กิน ช่วงเย็นจะกลับไปกิน
 ข้าวที่บ้าน ในส่วนของลูก ค่าเทอมลูกต่อคนประมาณ ๘
 พันกว่าบาท มีค่าประกันอุบัติเหตุ ค่าไปโรงเรียนประจำวัน
 อันนี้ยังไม่รวมค่ากิจกรรมของโรงเรียน เช่น ค่าทัศนศึกษา
 ค่าออกค่ายลูกเสือ ที่โรงเรียนเรียกเก็บ และก็มีการ
 รายงานของโรงเรียน ส่วนลูกชายคนเล็กก็มีค่านม ซึ่งเป็น
 วัลย์กำลังกินกำลังโต”

ค่าใช้จ่ายที่เยอะรอบด้าน ทำให้หลายครั้ง อาจจะ
 มีไม่พอใช้อยู่บ้าง แต่เขาไม่เคยท้อ เพราะครอบครัวเป็น
 เหมือนทุกสิ่งทุกอย่างที่เขาดี “ทุกวันนี้ ก็พอใจกับชีวิตตัว
 เอง ที่ไม่เป็นหนี้เป็นสิน แต่อยากจะมีเงินเก็บสักก้อนเอา
 ไว้ใช้ในยามจำเป็น ยามฉุกเฉิน ระยะเวลาที่มีชีวิตใหม่เกิด
 ขึ้นมาในครอบครัว เงินที่มีเก็บอยู่บ้าง ก็ต้องนำออกมาใช้
 จ่ายในครอบครัว ก็คิดว่า ไม่เหลือเก็บ ก็ไม่เป็นไร แต่จะ
 ไม่เพิ่มหนี้สินให้ตัวเอง กลัวการเป็นหนี้เป็นสิน ไม่เป็นหนี้
 ก็ถือว่าดีแล้ว ตอนนี้อายุเก็บเงินถือเป็นเรื่องที่ยังเป็นไปได้น้อย
 และอีกอย่างชีวิตแถวบ้าน หลายคนลำบากมากกว่า
 เรา เงินเดือนน้อยกว่าเรา หลายคนแย่กว่าเรา ก็ไม่กำลัง
 ใจทำงานเพื่อครอบครัวต่อไป”

ในสังคมที่สอนให้คนเราอยากได้อยากมีเหมือนคนอื่น
 คนอื่น ชายมุสลิมคนนั้นมองว่า “ที่จริง เราก็อยากมี อยากเป็น
 เหมือนคนอื่น แต่ว่าเราก็มีข้อจำกัดของเรา เราต้องดูตัว
 เราเองด้วย มันเหมือนกิเลสของคน ความอยากก็เก็บไว้ในใจ
 หลายครั้งที่เราอยากได้หลายสิ่งหลายอย่าง แต่เราก็มีภาระ
 มีค่าใช้จ่าย ต้องนำเงินไปใช้ในสิ่งที่จำเป็นมากกว่า เช่น
 เรื่องลูกๆ ซึ่งชีวิตลูกสำคัญมากกว่าความต้องการของเราเอง”

การทำงานในตำแหน่งหน้าที่ของเขา มีการแข่งขัน
 กันค่อนข้างมาก “งานลักษณะเดียวกันที่ทำอยู่ มัน
 แข่งกันมาก ตอนนี้มีคนตกงานเยอะแยะ เราไม่มีสิทธิ์

ทุกวันนี้ เราก็มีความสุขและพอใจในชีวิต
 คือได้อยู่กับครอบครัวอย่างพร้อมหน้าพร้อมตา
 พ่อ แม่ ลูก อีกหลายครอบครัว
 พวกเขาอยู่กันไม่ครบ พ่อแม่ไม่อยู่บ้าน
 ต้องไปทำงานต่างจังหวัด
 ทั้งลูกให้อยู่บ้านกับญาติ นานๆ จะกลับมา
 พร้อมหน้าพร้อมตากัน หรือบางครอบครัว
 อยู่ด้วยกันแต่ทะเลาะกัน มีปัญหา
 ซึ่งครอบครัวเราไม่มีสิ่งเหล่านี้
 แม้จะไม่มีเงินมากมายเหมือนคนอื่น

สมบัติ มานย์มุต : พนักงานบริษัท

ที่จะเลือกงานมากนัก พอมีครอบครัวแล้ว ต้องคิดให้
 รอบคอบมากกว่าตัวคนเดียว”

ในชีวิตจริงของเราแต่ละคนทุกคนย่อมมีปัญหาส่วน
 ตัวของตัวเอง แต่อีกด้านหนึ่งก็คือทุกคนย่อมมีความ
 ใฝ่ฝันในชีวิต “ในอนาคต อยากเปิดร้านค้าเป็นของตัวเอง
 ที่บ้าน ขายของชำ หรือเปิดร้านอาหารตามสั่งอยู่ที่บ้าน
 ได้อยู่กับครอบครัว เราไม่ได้คิดฝันเป็นใหญ่เป็นโต
 หรือต้องแข่งขันอะไรกับใคร”

แนวพระราชดำริของในหลวง เรื่องเศรษฐกิจพอ
 เพียง ทำให้ตอนนี้เขาเริ่มประหยัดมากขึ้น ใช้จ่ายต้องไม่
 ฟุ่มเฟือย เพราะมีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนเยอะมาก สิ่งของ
 ที่ไม่จำเป็น ก็ไม่ต้องซื้อหา ส่วนของกินบางอย่าง เช่น
 ของขบเคี้ยวของเด็กๆ ซึ่งตามหลักก็เป็นของไม่เกิด
 ประโยชน์กับลูกๆ เขาก็พยายามสอนลูกบอกลูกให้เห็นถึง
 โทษภัยของสิ่งเหล่านี้

ความสุขในนิยามของเขา คือ การได้อยู่กับ
 ครอบครัว และทุกสิ่งทุกอย่างมุ่งไปที่ความสุขของลูกๆ
 “ทุกวันนี้ เราก็มีความสุขและพอใจในชีวิต คือได้อยู่กับ
 ครอบครัวอย่างพร้อมหน้าพร้อมตา พ่อ แม่ ลูก อีกหลาย
 ครอบครัว พวกเขาอยู่กันไม่ครบ พ่อแม่ไม่อยู่บ้าน ต้อง
 ไปทำงานต่างจังหวัด ทั้งลูกให้อยู่บ้านกับญาติ นานๆ จะ
 กลับมาพร้อมหน้าพร้อมตากัน หรือบางครอบครัวอยู่ด้วย
 กันแต่ทะเลาะกัน มีปัญหา มีปัญหาที่ครอบครัวเราไม่มีสิ่ง
 เหล่านี้ แม้จะไม่มีเงินมากมายเหมือนคนอื่น แต่ถ้า
 ครอบครัวไม่มีปัญหาในเรื่องการทะเลาะเบาะแว้ง สิ่งนี้ก็
 เป็นแรงบันดาลใจที่ทำให้เรากำลังใจทำงานต่อไปในทุกๆ
 วัน และทำให้เราสบายใจ แม้จะมีลำบากกายบ้าง ก็เป็นเรื่อง
 เล็กน้อยและอดทนเพื่อครอบครัวของเราได้”

ไม่ค่อยสนุก บางทีก็โมโห เหมือนกัน เหมือนเป็นตัวตลกสำหรับคนอื่น อยากให้สอนมากกว่าที่จะล้อเลียนกัน”

ทุกวันนี้เขาพอใจกับชีวิตในปัจจุบันที่เป็นอยู่ “โชค ดี ที่ได้ทำงานในองค์กรศาสนา ก็รักกัน

ความสุขของเราตอนนี้ คือได้อยู่กับครอบครัว ได้อยู่กับลูก ได้พาลูกๆ และครอบครัวไปไหน ก็ไปด้วยกัน ลูกๆ เป็นแรงบันดาลใจที่ทำให้เรามีชีวิตอยู่ได้ทุกวันนี้ หลายครั้งพ่อแม่อาจจะมีการเสียงกันบ้าง แต่พอเห็นลูก ก็ไม่อยากทะเลาะกันให้เขาเห็น เวลาทำงานเสร็จ ได้กลับไปเล่นกับลูกนั่งด้วยกัน คุยเล่นกัน ก็มีความสุขตามประสา วีระศักดิ์ ต้นน้ำลำธาร : ชนเผ่าปกากะญอ

แบบพี่น้อง ถ้าเป็นที่อื่นคงลำบากมากกว่านี้ เพราะมีการแข่งขันกันมากกว่านี้” ในอนาคตเขาวางแผนไว้ว่า อยากจะอยู่ในเมืองอีกสักระยะ “แม่ที่บ้านจะมีที่นา แต่รายได้ไม่เหมือนกัน ที่บ้านมีรายได้เพียงปีละครั้ง อยู่ที่นี่เรามีรายได้ทุกเดือน ถ้ากลับไปอยู่บ้าน ตอนนั้นก็ลำบาก เพราะมีปัญหาเรื่องน้ำ เรื่องข้าว มีสารพิษปนเปื้อน”

กระแสสังคมปัจจุบันกระตุ้นให้คนเราอยากมีอยากได้ สิ่งเหล่านี้มีผลกระทบต่อลูกๆ และคนรอบข้างเขา “ลูกๆ เห็นคนอื่นเขามีคอมพิวเตอร์ ก็อยากเล่น อยากได้บ้าง บางทีเห็นโฆษณาทีวีพวกอวดร่ำแมน ก็อยากได้ บางทีไปห้างก็อยากได้ บางทีต้องถนอมน้ำใจลูกด้วย ก็ซื้อให้บ้าง ส่วนน้องชายของผม พ่อโทรศัพท์ทักออกมาใหม่ก็ซื้อรุ่นใหม่ ๒ - ๓ เดือน เปลี่ยนเครื่องใหม่ ตามโฆษณา เลยกบอกว่าไม่น่าตามเขา เพราะเป็นแค่แฟชั่น เรามีแค่นี้ ก็ใช้แค่นี้ จะไปตามเขาทำไม เขาก็ไม่ฟัง เขาบอกว่ามันมีประโยชน์ ฟังวิทยุได้ ฟังเพลงได้ สำหรับผมมียังไปก็ใช้อย่างนั้น ยิ่งเราตามแฟชั่น เรายิ่งลำบาก”

เขาพยายามเดินตามแนวพระราชดำริของในหลวง โดยพยายามที่จะไม่ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย ซึ่งตอนนั้นค่าใช้จ่ายมาอยู่ที่ลูกมากกว่า “บางทีลูกร้องไห้แงง อยากกินขนม ก็ต้องซื้อให้ แต่ก็พยายามสอนเขาว่า ประหยัดหน่อยนะ ญาติๆ ที่บ้านเราไม่มีอะไรกินเลย บางทีลูกๆ เขากินทิ้งกินขว้าง เราก็บอกว่า จะกินอะไรก็ต้องกินให้หมด ไม่ใช่กินแล้วเหลือทิ้ง ต้องนึกถึงคนที่ไม่มีกินด้วย”

นิยามความสุขของคนเป็นพ่อ คงหนีไม่พ้นเรื่องของครอบครัวและลูกๆ “ความสุขของเราตอนนี้ คือได้อยู่กับครอบครัว ได้อยู่กับลูก ได้พาลูกๆ และครอบครัวไปไหนก็ไปด้วยกัน ลูกๆ เป็นแรงบันดาลใจที่ทำให้เรามีชีวิตอยู่ได้ทุกวันนี้ หลายครั้งพ่อแม่อาจจะมีการเสียงกันบ้าง แต่พอเห็นลูก ก็ไม่อยากทะเลาะกันให้เขาเห็น เวลาทำงานเสร็จ ได้กลับไปเล่นกับลูก นั่งด้วยกัน คุยเล่นกัน ก็มีความสุขตามประสา แต่ก่อนลูกยังไม่มาอยู่ด้วย ทำงานเสร็จก็นั่งคนเดียว อยู่คนเดียว แต่พอมีลูกก็เหมือนมีเพื่อน ทำให้เรามีความสุข”

หากคนชั้นกลางในสังคมไทย ต่างก็ต้องดิ้นรน ขวนขวายให้ได้มาในสิ่งที่ปรารถนา แต่สำหรับพี่น้องชนเผ่าอีกมากมายที่เข้ามาหางานทำในเมือง ดูเหมือนชีวิตต้องลำบากมากกว่าคนชั้นกลางโดยทั่วไป วีระศักดิ์ ต้นน้ำลำธาร วัย ๓๒ ปี ชนเผ่าปกากะญอ จากจังหวัดตาก พนักงานดูแลตึกสภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย เขาเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ ประมาณ ๑๐ กว่าปี โดยตอนนี้มีบัตรประจำตัวประชาชนตลอดชีพแล้ว ปัจจุบันเขามีลูกชาย ๒ คน คนโต วัย ๗ ขวบ กำลังเรียนอยู่ ป.๒ ส่วนคนเล็กวัย ๓ ขวบ ปีหน้าจะเข้าโรงเรียน

เงินเดือนประมาณ ๘,๐๐๐ บาท รวมกับของแถมก็ประมาณหมื่นกว่า แต่ค่าใช้จ่ายต่อเดือนก็มากเป็นเงาตามตัว ทั้งค่าห้องพัก ค่าอาหารของลูกไปโรงเรียน ค่าขนม ค่าหนังสือ ค่าเทอมก่อนเข้าเรียนของโรงเรียนรัฐบาล ก็เก็บที่เดียวประมาณ ๓ พันบาท หลังจากนั้นก็มีเก็บเงินค่ากิจกรรมเล็กๆ น้อยๆ

“เงินเดือนในแต่ละเดือน ต้องแบ่งและจัดสรร แบ่งเงินไว้ใช้ในสิ่งที่จำเป็น กันส่วนหนึ่งฝากไว้ที่เครดิตยูเนียนที่เหลือก็เป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ถ้าบางเดือนค่าใช้จ่ายไม่พอ ก็มีหยิบยืมบ้าง และก็ใช้คืน ถ้าไม่ส่งให้พ่อแม่ญาติพี่น้อง ก็พอกินพอใช้ ถ้าญาติฝ่ายไหนเดือดร้อน ก็ต้องใช้จ่ายหยิบยืมกันบ้าง”

การดำเนินชีวิตของคนชนเผ่าในเมืองใหญ่ มิใช่เรื่องง่ายนัก แม้คนไทยที่เป็นคนยากจน ก็ยังลำบากยากเข็ญ เพราะฉะนั้น คนชนเผ่าในเมืองยิ่งลำบากมากกว่าหลายเท่า “เราพูดไทยไม่ชัด บางทีพวกวินมอเตอร์ไซค์ก็ชอบล้อเลียนที่บ้านเขาไม่ยอมให้พูดภาษาปกากะญอ เขาบอกว่าฟังไม่รู้เรื่อง เราก็มีบัตรประชาชนถูกต้อง เป็นชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง แต่ส่วนใหญ่เขากลัวว่าเราหลบหนีเข้าเมือง” หลายครั้งเขาถูกคนอื่นล้อเลียนในเรื่องการใช้ภาษา บางทีเขาอมรับและหัวเราะด้วย “แต่เมื่อถูกล้อบ่อยครั้งขึ้น ก็

หากนิยามของความ เป็นพ่อของใครหลายๆคน คือ การได้อยู่ดูแลลูกและครอบครัว แต่สำหรับอีกหนึ่งตัวอย่างชีวิต ต่อจากนี้ คือ ประจัน แสงการ วัย ๒๗ ปี พนักงานรักษา ความปลอดภัยที่คอนโดมิเนียม ในใจกลางเมือง ความจำเป็นในการเข้ามาหากินทำให้เขาต้อง ออกมาเผชิญชีวิตตามลำพังในเมืองหลวง โดยทิ้งลูกชายวัย ๓ ขวบกับภรรยาไว้ที่ต่างจังหวัด

หน้าที่การงานที่ไม่อนุญาตให้มีเวลามากนัก ทำให้นานๆที่ เขาถึงได้กลับบ้านสักครั้งหนึ่ง แต่สิ่งที่ เป็นบาดแผลทางจิตใจและทำให้เขาเจ็บปวดที่สุดก็คือ “วันที่ผม กลับบ้าน อยากจะอุ้ม อยากจะหอมลูก แต่ลูกวิ่งหนี ร้องไห้ และไม่ยอมเข้าใกล้”

หลังจบ ม.๓ จากจังหวัดบ้านเกิด เขาเข้ามาหางาน ทำในกรุงเทพฯ ตอนแรกเข้ามาทำงานก่อสร้าง รับจ้าง แยกข้าวสาร ต่อมาจึงมาเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัย จนถึงปัจจุบันเป็นเวลาประมาณเกือบ ๑๐ ปี รายได้แต่ละ เดือนประมาณ ๘,๐๐๐ บาท แต่เขาต้องทำงาน ๑๒ ชั่วโมงต่อวัน โดยไม่มีวันหยุด และได้เงินพิเศษโดยรับจ้าง ทำความสะอาดสระน้ำได้ประมาณ ๔,๐๐๐ บาท โดยแต่ละเดือน เขาต้องใช้จ่าย ทั้งค่าห้องพัก ค่าโทรศัพท์มือถือ ส่งให้ครอบครัวของตัวเองและพ่อแม่ เดือนละหลาย พันบาท

“ไม่มีเดือนไหนที่ไม่พอใช้เพราะต้องจัดสรรเงินที่ได้ รับอย่างพอดีในแต่ละเดือน ทุกเดือนจะเก็บเงินของตัวเอง เดือนละ ๑,๐๐๐ บาท ถ้าได้ครบ ๕ - ๖ พัน ก็ส่งกลับไป ให้แม่ด้วย พ่อดิผมก็ไม่ชอบกินไม่ชอบเที่ยว ก็ทำงานเก็บ เงินอย่างเดียว”

การทำงานที่ไม่มีวันหยุด หากจะหยุดต้องลาป่วย ซึ่งก็ไม่มีการหักเงินเดือนแต่อย่างใด แต่การกลับไปหาลูก นานๆ ครั้ง “ลูกเขาร้องไห้วิ่งหนี เขาเห็นเราเหมือนคน แปลกหน้า ก็รู้สึกเครียด รู้สึกไม่ค่อยดีเหมือนกัน” เขาพูด ด้วยแววตาเหม่อๆ

เขายอมรับว่า ตอนนี้อะไรก็ไม่พอใจกับชีวิตในปัจจุบัน อยากให้ดีขึ้นกว่านี้ อยากทำธุรกิจของตัวเองที่บ้าน โดย เขาวางแผนอนาคตไว้ว่า อยากกลับไปทำธุรกิจเกี่ยวกับ ยางพาราที่บ้าน เป็นธุรกิจเงินคร้วเรือน “เพราะจะได้มีเวลา อยู่กับครอบครัว ได้มีเวลาใกล้ชิดลูกมากกว่านี้ ตอนนี้อะไร ก็ไม่พอใจชีวิตตัวเองมากนัก ยังตั้งหลักในชีวิตไม่ได้”

กระแสสังคมที่เร่งให้มนุษย์อยากได้ อยากรวย ไม่ค่อยมีผลกระทบท่ตัวเขามากนัก “เพราะผมไม่ตามแฟชั่น

ความสุขในชีวิตของผม ไม่ต้องมีเงินทอง มากมายเหมือนคนอื่น ไม่ต้องมีรถ หรือมีสิ่งของมากนัก แต่อยากอยู่กับครอบครัว มากกว่า เพราะรู้สึกเหมือนเราทำหน้าที่ของพ่อ บกพร่องไปบ้าง ที่ทำงานหนักทุกวันนี้ก็เพื่อลูก อยากให้เขาเรียนให้สูงที่สุด เขาอาจจะไม่เข้าใจเราตอนนี้ ก็ไม่เป็นไร โตขึ้นเขาคงเข้าใจเรามากขึ้น

ประจัน แสงการ : พนักงานรักษาความปลอดภัย

อาจจะม่เล่นห่วยบ้าง ก็ไม่ได้เล่นเยอะ ซื่อเพื่อไว้เท่านั้นเอง”

ระบบการทำงานของพนักงานรักษาความปลอดภัย หลายคนอาจจะบอกว่าเป็นงานสบาย แต่เขาบอกว่าหลาย ครั้งทำให้เครียดและกดดันเหมือนกัน “คือเครียดกับคน พนักงานรักษาความปลอดภัยกลายเป็นคนที่รองรับอารมณ์ ของคนที่มาติดต่อ บางคนเห็นว่าเป็นพนักงานรักษาความ ปลอดภัย ก็ไม่ให้เกิดใจ ขึ้นๆขึ้นๆกับเรา พนักงานรักษา ความปลอดภัยถูกสั่งมาว่า เมื่ออยู่ในหน้าที่ต้องอ่อนน้อม ถ่อมตัวกับคนที่มาติดต่อ และเราไม่มีสิทธิ์ที่จะไปเถียงเขา ถ้าทนไม่ได้ก็เดินหนี และไปบอกคนอื่น บางคนเขาก็มี ไม่ เมาก็มี แต่วางอำนาจใส่เรา เราต้องทำตามหน้าที่ หรือ บางครั้งกับเพื่อนร่วมงาน ก็มีอีกคนเองบ้าง นินทากัน ลับหลัง”

สำหรับเขา เศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเป็นแนวพระ ราชดำริของในหลวง “ก็ไม่ใช่จ่ายพุ่มเฟิย ใช้จ่ายพอ ประมาณของตัวเอง เลี้ยงตัวเองได้ และผมมีภาระเกี่ยว กับครอบครัว ก็ต้องมีสติในการใช้จ่ายเงิน”

“ความสุขในชีวิตของผม ไม่ต้องมีเงินทองมากมาย เหมือนคนอื่น ไม่ต้องมีรถ หรือมีสิ่งของมากนัก แต่อยาก อยู่กับครอบครัวมากกว่า เพราะรู้สึกเหมือนเราทำหน้าที่ ของพ่อบกพร่องไปบ้าง ที่ทำงานหนักทุกวันนี้ก็เพื่อลูก อยากให้เขาเรียนให้สูงที่สุด เขาอาจจะไม่เข้าใจเราตอนนี้ ก็ไม่เป็นไร โตขึ้นเขาคงเข้าใจเรามากขึ้น” เขาทิ้งท้ายไว้เพียง เท่านั้น

ในโลกอันสับสนอนอย่างในปัจจุบันทุกชีวิตยังคงดิ้นรน ไปตามเส้นทางของตัวเอง แต่ตัวอย่างชีวิตของชายหญิงทั้ง ๕ คน ที่บอกเล่าเรื่องราวของตน สะท้อนให้เราเห็นอย่าง หนึ่งว่า “เงิน” มิใช่จุดหมายปลายทางของทุกสิ่งทุกอย่าง ในชีวิต ...แล้วเราแต่ละคนละ เป็นมนุษย์เงินเดือนที่ติดอยู่ ในกรงขัง หรือ “คั่นพบ” แล้วซึ่งอิสรภาพในความพอเพียง?

